



СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „ДИМИТЪР А. ЦЕНОВ“ - СВИЩОВ

СТ А Н О В И Щ Е

от

доц. д-р Елена Йорданова Шопова

област на висше образование: 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление: 3.8. Икономика, Научна специалност:

„Икономика и управление (Аграрна икономика)“

катедра „Аграрна икономика“

СА „Д. А. Ценов“, гр. Свищов

Относно: Дисертационен труд, разработен от докторант инж. Петър Ангелов Чернаев, докторантски №: d010422269, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, докторска програма: „Икономика и управление (аграрна икономика)“ на тема: „Дигитална трансформация на животновъдството – проблеми и възможности“ при СА „Д. А. Ценов“ – гр. Свищов.

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед №1285/24.11.2025 г. на Ректора на СА.

I. **Обща характеристика на представения дисертационен труд**

Обем: Дисертационният труд представлява логически добре конструирано изследване с *обем* 265 стандартни страници и включва въведение, основно изложение в три глави (234 стр.), изводи, заключение, списък на използваните съкращения, списък на използваните фигури и списък на използваните таблици. Текстът е онагледен с общо 36 *фигури* и 24 *таблици*, което създава по-голяма яснота и прегледност и улесняват формулирането на систематизирани изводи и заключение.

Обемът на дисертационен труд е оптимален и балансиран в съдържателно отношение и позволява докторантът да представи и защити поставените цели и задачи.

Структура: Основният текст на дисертационния труд включва въведение,

три глави и заключение. Във въведението са включени основните изискуеми атрибути: актуалност на темата, цел на изследването, обект, предмет, изследователски хипотези и задачи, изследователска теза. В първа глава докторантът представя теоретичните основи на дигиталната трансформация в съвременното животновъдство. Във втора глава разглежда предизвикателствата и възможностите при дигитализация на животновъдни ферми. В трета глава са предложени дигитални решения за интелигентно и ефективно животновъдство в България. След всяка от главите са формулирани изводи. В заключението са обобщени изпълнените задачи от автора на дисертационния труд и потвърждаването на изследователската теза.

Литература: Списъкът на използваната литература обхваща общо 160 източника, вкл. интернет източници. Библиографската справка включва разнообразни, авторитетни и актуални източници, които са цитирани коректно, а използваната литература е релевантна към темата на дисертацията.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд

Темата на дисертационния труд „Дигитална трансформация на животновъдството – проблеми и възможности“ е **актуална**, тъй като е обусловена от необходимостта да се повиши рентабилността и конкурентоспособността на българското животновъдство. Проблематиката е аргументирано защитена от докторанта и е значима за теорията и практиката в областта на дигитализацията по процеси на управлението на животновъдни ферми, с акцент върху специфични проблеми и предизвикателства при внедряване на дигитални решения, както и устойчиви модели за интелигентно и ефективно животновъдство. Дадени са примери за добри практики и иновативни проекти в областта на дигитализацията в животновъдството в световен мащаб, направени са препоръки, с които докторантът демонстрира висока степен на познаване на изследваната проблематика.

Поставената цел на дисертационния труд представлява интерес и е постигната чрез представянето на цялостен преглед на настоящите дигитални тенденции, техните практически приложения и потенциала, който притежават за повишаване на производителността и същевременно гарантират благосъстоянието на животните. Дисертационният труд отговоря на въпроси, свързани с предизвикателствата и етичните съображения, които възникват с прилагането на иновативни технологии, предлагайки балансирана перспектива за бъдещето на агробизнеса.

Обект на изследването са възможностите и предизвикателствата при дигитализацията и изграждането на „идеалната ферма“ със собствен фураж и реализация (месодайно направление). **Предмет** на изследването са дигиталните инструменти и използване на изкуствен интелект (ИИ) за по-рентабилно и

екологично управление на животновъдната ферма и реализация на продукцията (месо).

Изследователската *теза*, която се защитава от докторанта логично и целенасочено, е, че чрез използването на правилно подбрани и качествено внедрени дигитални методи и иновационни технологии, които са взаимосвързани, е възможно да се повиши едновременно качеството и рентабилността при производството, с минимизиране въздействието върху околната среда.

Проучването е базирано на текущото състояние на софтуерните и хардуерни решения на конкретна иновативна фирма, работеща в областта на дигиталните технологии. Целта е да се постигне по-високо ниво на устойчив модел на „Идеалната ферма“.

Структурата на дисертацията е балансирана и съответства на общите стандарти за цялостно научно изследване. Налице са ясно формулирана обща цел на изследването (да се разработи и валидира цялостна рамка за планиране, внедряване и оценка на дигиталната трансформация в животновъдството, позволяваща информирано управленско вземане на решения и устойчива добавена стойност при различни производствени и институционални условия), като е демонстрирано умение за успешно обвързване с поставените пет изследователски *хипотези* относно: дигитализацията на животновъдната ферма, стратегията за дигитализация във всяка отделна ферма, софтуерните решения за контрол и управление на животновъдния бизнес, системата за подпомагане на животновъдния бизнес и проследяването на процеса „от полето до вилницата“ и качеството на продукцията при дигитализация на всички процеси по веригата.

Поставени и успешно представени са общо седем научно-изследователски *задачи* в теоретичен и практически аспект. В съдържателно отношение изследването се характеризира с прецизност на анализа, свободна интерпретация, авторски мнения, коректност при позовавания и цитирания.

Стилът на изложение е научен и логически последователен.

Авторефератът на докторант Петър Чернаев в съдържателно и структурно отношение отговаря на установените стандарти за синтезирано представяне на дисертационен труд и отразява коректно основни моменти от цялостното съдържание на разработката.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

Приемам заявените от докторанта приноси на дисертационния труд. Представената справка в автореферата обективно отразява научните и научно-приложни приноси, значими за изследваната област, както следва: докторантът е направил задълбочен анализ на състоянието на дигитализацията на животновъдството в национален и международен обхват и оценка на инвестиционните разходи за дигитализацията на различните процеси и тяхната

рентабилност. Основни приноси моменти, значими за изследваната област, са извеждане на авторова класификация на профилите на животновъдните ферми, създаване на скала на въздействие на дигитализацията в различните профили ферми по процеси, създаване на системи за автоматизирана идентификация и интегрирането им с ERP система за управление на животновъден бизнес, изграждане на нов подход за проследяемост на храната (месо), разработване на схема за внедряване на софтуерни решения за намаляване на административната тежест върху фермерите и засилване на контрола, създаване на теоретичен модел на „идеалната ферма“ с минимално въздействие върху околната среда. Особен интерес в авторовите оригинални идеи са патентнозащитим модел на система за подобряване на селекцията с помощта на ИИ и изследване на феномена „виртуални овце“.

Чрез представените публикации по темата на дисертационния труд, Петър Чернаев е направил публично достойствие на основните си идеи, научни търсения и резултати.

IV. Обобщена оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд от докторант Петър Чернаев за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, докторска програма: „Икономика и управление (аграрна икономика)“ на тема: „Дигитална трансформация на животновъдството – проблеми и възможности“, отговаря на установените критерии и стандарти за дисертационен труд. В научната разработка откриваме активно авторово участие, научно мнение по темата и познаване в дълбочина на изследвания проблем. Авторът умело анализира постиженията в научната литература и практика. Целта на изследването е формулирана ясно и конкретно, интерпретирана е в изследователските задачи, които са успешно изпълнени, като е представен отговор на поставените въпроси и хипотези на автора.

Общото впечатление от представения дисертационен труд на докторант Петър Чернаев показва задълбочени теоретични знания, умения за самостоятелно изследователско мислене и компетентност на автора в конкретно проучваната тема и нейната проблематика.

V. Заключение

В качеството си на член на научно жури (заповед № 1285, гр. Свищов, 24 ноември 2025г. на Ректора на Стопанска академия „Д.А.Ценов“ – гр. Свищов) по открита процедура за публична защита на дисертационен труд, разработен от докторант Петър Ангелов Чернаев, за придобиване на образователна и научна степен „доктор“, по докторска програма „Икономика и управление (Аграрна икономика)“ на тема „Дигитална трансформация на животновъдството –

проблеми и възможности“, *давам положителното си становище за присъждане на научна степен „доктор“ на инж. Петър Ангелов Чернаев.*

15.12.2025г.
гр. Свищов

Подпис:
(доц. д-р Елена Йорданова)